

VII СУ "ЙОРДАН РАДИЧКОВ" МОНТАНА

ул. "Парта" 10, тел. 096/300 665,
e-mail: info-1201011@edu.mon.bg, su7_montana@yahoo.com

УТВЪРДИЛ:

СТАНКА КОСТОВА-СРЕТЕНИЕВА

ДИРЕКТОР

Заповед № РД-11-707/10.09.2025 г.

МЕХАНИЗЪМ

ЗА ОЦЕНЯВАНЕ РИСКА ОТ ОТПАДАНЕ НА
УЧЕНИЦИ ОТ УЧИЛИЩЕТО ЗА УЧЕБНАТА 2025-2026 ГОДИНА

Програмата е приета на ПС № 11/05.09.2025г

I Въведение

Образованието в България заема важно място в ценностната система на българина, като този приоритет придоби още по-голяма значимост в процеса на модернизиране на икономическите и социални структури в страната. Голям брой деца напускат преждевременно училище или дори никога не прекрчават неговия праг, явление, което води до тежка форма на социално неравенство.

Въвеждането на общ механизъм за идентифициране на деца в риск от отпадане от училище се налага от разбирането, че реален напредък в намаляване на напускащите училище ученици може да бъде постигнат само в резултат на прилагането на последователна и целенасочена политика, която се следва от цялата училищна общност.

Създаването на условия за редовно присъствие в училище и активната работа по време на учебния час са важни за бъдещото на всеки ученик. Те са гаранция за неговия успех, залог за по-добра квалификация и по-големи възможности за реализация.

Важна роля в това отношение има училището, което трябва да подхожда комплексно и същевременно индивидуално за всеки конкретен случай на ученик, застрашен от отпадане. Предприемането на адекватни и ефективни мерки от педагогическия екип за намаляване броя на отсъствията броя на преждевременно напусналите, следва да се основават на задълбочен анализ на причините, пораждащи тези явления.

Причините за допуснати те и отсъствия и отпадане от училище са многообразни и не се проявяват изолирано, а въздействат комплексно. Това определя необходимостта да се подхожда комплексно и същевременно де се действа индивидуално към конкретния случай на всяко дете, застрашено от отпадане. Необходимо е своевременно идентифициране на признаците за изоставане в усвояването на учебния материал и застрашеност от отпадане.

Класификация на причините за отпадане от училище:

- **Социално-икономически причини** - един от основните фактори за отпадане от образователната система. Лошото качество на живота на определени социални слоеве поставя сериозни препятствия пред образованието на децата и младежите. Ниските доходи не позволяват на много семейства да покрият разходите на своите деца за образование (за учебници, тетрадки, дрехи, храна; и се посочват от родителите като главна причина за отпадане. От друга страна, детето, което не посещава училище, е ценно и като трудов ресурс и често подпомага формирането на семейния бюджет, участва в домакинската работа или чрез грижа за по-малки сестри и братя.
- **Образователните причини** - свързани са както с училищната среда така и с организацията на учебния процес. Съществени са затрудненията при усвояване на учебния материал; слаб интерес към учебния процес и произтичащото от него нежелание да се посещава училище; наличие на конфликтни отношения със съученици и/или учители и др.
- **Етнокултурната среда на детето** оказва съществено влияние. В тази група се регистрират някои специфични етнокултурни причини за отпадане на ученици от училище - промяна в семейния статус на ученици / заживяват на семейни начала преди 16 годишна възраст и създават семейство неофициално, въпреки забраната на закона/; по-ниска ценност на образованието. Акумулирането на икономически, образователни и етнокултурни рискови фактори, оказва най-

силно влияние, когато семейството живее в компактна група сред представители на собствения етнос.

II. Цел на механизма за идентифициране на деца в риск от отпадане от училище:

1. Ранно идентифициране на децата в риск чрез проучване и оценка на потребностите и интересите на учениците.
2. Откриване и предотвратяване на причините, довеждащи отпадането на децата от училище.

III Задачи

1. Индивидуална оценка на причините за отпадането и планиране на подкрепа.
2. Създаване на подкрепяща среда в класа за застрашените ученици.
3. Осигуряване на консултиране, професионално ориентиране и работа със семейството.
4. Изготвяне на регистър за децата в риск: от отпадане от училище.

IV. Начини за идентифициране на дете в риск от отпадане

1. Промяна в поведението на ученика - ранни индикации за отпадане като закъснения, отсъствия, проблеми с дисциплината, взаимоотношенията в клас; понижаване на интереса към учебния процес и други;
2. По наблюдение на учители, класен ръководител, съученици, родители;
3. Наблюдение върху семейството;
4. По даден сигнал от други институции - отдел „Закрила на детето“; Местна комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни; Комисия за закрила на детето; полиция, община и др.;
5. Отчитане на традиции, нрави, обичаи на конкретен етнос, към който принадлежи ученика.

V. Дейности-план за действие

За да бъде ефективен механизма за идентифициране на дете в риск от отпадане от училище е необходимо да се изготви анализ на случая и планиране на дейностите:

1. Дейности на ниво клас:

- 1.1 Събиране и анализ на информация за ученика от класен ръководител.
 - 1.2 Създаване на подкрепяща среда в класа за застрашените ученици-отговорността е на класния ръководител и на всеки учител.
 - 1.3 Класният ръководител установява причината за отсъствията и формулира предложение за въздействие пред педагогически съвет.
 - 1.4 Осигуряване на педагогическа подкрепа за тези деца от страна на учителите – създаване на условия и организация за преодоляване на изоставането и пропуските чрез прилагане на индивидуален подход, чрез използване на самостоятелна и групово работа, предоставящи възможности за индивидуален темп при усвояване на учебния материал за застрашените от отпадане деца, внимателно отношение към тях.
 - 1.5 Включване в извънкласни и извънучилищни дейности в съответствие с интересите и възможностите на тези деца. Чрез тези дейности се развиват силните страни на личността и се постига по-добра интеграция към образованието.
 - 1.6 Изготвяне на портфолио на ученик, застрашен от отпадане от училище;
- (Приложение 1 и 2)

2. Дейности на ниво училище:

• 2.1 Създаване на регистри за децата в риск от отпадане от училище /включва следната информация за ученика: възраст, клас, неуважителни отсъствия, причини и предприетите мерки от различните институции/.

2.2 Формиране на мултидисциплинарен екип по конкретния случай на дете в риск да отпадне от училище, според идентифицираните потребности.

В екипа може да се включат представители на класните ръководители и други учители, психолог, социален работник, на УКБППМН, на родителите, на учениците, на обществени възпитатели и др. Екипите оказват съдействие за професионално ориентиране и подготовка; развиване на творческите способности на децата; информиране на децата за техните права и застъпничество;

2.3 Изработване на индивидуална програма за намаляване на риска .

2.4 Включване на застрашените ученици в извънкласни дейности и проекти.

2.5 Насочване на застрашен от отпадане ученик към психолог.

2.6 Мотивационна работа за задържане на детето в училище.

2.7 Осъществяване на ефективен диалог между училището и семейството на застрашените от отпадане деца.

2.8 Осъществяване на партньорство между училището и всички заинтересовани страни на местно ниво за превенция на отпадането от образователната система.

3. Дейности с родителите:

3.1 Запознаване на родителите с правилника на училището и възможностите, които то дава за обучение и възпитание на децата.

3.2. Информирание и консултиране на семейството за социалната функция на образованието и последиците от отпадането на детето от училище.

VI. Взаимодействие с други институции:

Семейство

Училищна комисия за борба с противообществени прояви на малолетни и непълнолетни

Педагогически съветник/ Психолог

Ученически съвет

Педагогически съвет

Отдел „Закрила на детето“

Полиция

Директор:

/Станка Костова-Сретениева/

**ИНДИВИДУАЛНА КАРТА ЗА ОЦЕНКА НА РИСКА ОТ ОТПАДАНЕ
ОТ УЧИЛИЩЕ**

I. Данни за ученика

Име, презиме, фамилия.....

Дата на раждане:.....Клас.....:Класен ръководителя.....

Адрес:.....

II. Семейен статус /семейна история: имена, адрес, образование, професия, месторабота, социален статус на родителите/

Име, презиме, фамилия:

1.

2.....

Адрес:.....

III. Взаимоотношение на ученика с членовете на семейството.

IV. Здравен статус на ученика /данни по медицински документи и информация на личния лекар; данни на личен лекар; физически и психо емоционален статус; зависимости и вредни навиди.

V. Допълнителна информация за ученика:

/от кога е ученик в училището; образовани: - завършена ПГ, клас, етап или степен на образование; последно преместване- причини за преместването; пътуващ ученик ли е; проследяване на успеха през различните класове - учебен предмет с най-висок и с най-нисък успех, информация за вътрешни и външни оценявания, срочен и годишен успех, поправителни изпити и резултати от тях, информация за допуснати извинени неуважителни отсъствия; участие на ученика з извънкласни дейности и проекти/

VI. Откриване на силните страни /талант, заложи, постижения/

VII. Трудности и проблеми /идентифициране на дефицити в емоционално-психично, умствено и физическо състояние; трудности в обучението - проблеми в усвояването на учебен материал по конкретен предмет; езикови трудности (билингви);

VIII. Социална интеграция /адаптация към класа и училището, умения за общуване; взаимоотношения с връстници и съученици; взаимоотношения в извънучилищна среда; приятелски кръг/

IX. Отношение на родителите към участието и резултатите на ученика в учебния процес

X. Информация от други институции /отдел „Закрила на детето“; Местна комисия за борба с противообществени прояви на малолетни и непълнолетни; Комисия за закрила на детето; полиция/

XI. Заключителна оценка /анализ на информацията - основни проблеми; идентифицирани потребности; препоръчителни действия/

Изготвил: Кл. ръководител..

Дата:

Въпросник за ученика

Трите имена :

1. Ти живееш заедно с:

Твоето семейство се състои от:

- Майка
- Баща
- Брат
- Сестра
- Баба
- Дядо
- Друг

2. Твоите родители :

- Работят
- Не работят
- Единият работи

3. Твоите родители работят:

- В страната
- В чужбина
- Единият е в чужбина

4. Парите, с които разполага твоето семейство са:

- Достатъчно
- Не са достатъчно
- Стигат, но трудно
- Не мога да преценя

5. Ако имаш проблем, нужда от подкрепа, към кой от семейството си би се обърнал най-напред?

- Майка
- Баща
- : Брат
- : Сестра
- Баба
- Дядо
- Друг

6. В колко стан живее Вашето семейство(посочи). .

7. Опиши своето жилище (посочи жилищните помещения - баня, тоалетна, кухня, спалня):

8. Имаш ли самостоятелна стая?

- Да
- Не
- Споделена с брат/сестра

9. Споделяш ли с родителите си за преживяното през деня?

- Да

- Не
- Когато ме попитат.
- Никога не ме питат.

10. Информираш ли родителите си за оценките, които си получил в деня на изпитването?

- Да.
- Не.
- Когато ме попитат и поисках да видят бележника.
- Никога не се интересуват.

11. Посещават ли родителите ти родителски срещи?

- Да.
- Не.
- Понякога.
- Никога.

12. Били използвал насилие, за да защитиш живота на близък човек?

- Да.
- Не.
- Зависи от случая.
- Не мога да преценя.

13. В кон случай би напуснал училище?

- Когато имам много двойки.
- Ако се скарам с класната.
- Ако ме тормозят съучениците.
- Ако родителите ми работят в чужбина.
- Защото не ми се ходи на училище.

14. Обичам да се занимавам с:

- Спорт (посочи вида спорт)
- Изкуство (посочи)...
- Друго (посочи).

15. Не обичам да ме ангажират с: